

kongresser, hovedbestyrelse, forretningsudvalg og folketingsgruppe. Jævnligt må man dog spørge, hvad man så får ud af tallene? Tabeller alene gør det ikke, de skal også tolkes, men her kniber det, selv om kommentarer til tabellerne dog klart viser de højtuddannedes overrepræsentation, jo højere man kommer op i hierarkiet, selv om den dog ikke var så stor, som man formodede og slet ikke efter afspaltningen af VS.

Et gennemgående træk er, at arbejderandelen er relativ større, end man måske ville være tilbøjelig til at antage. Det gælder også i afdelingsbestyrelserne, hvor andelen gennemgående var godt 50%. Dette siger naturligvis til gengæld ikke, i hvilken grad arbejderne gjorde sig gældende i bestyrelsesarbejdet. I det hele føles det som en mangel, dels principielt, dels efter de ambitioner bogen ellers lægger op til, at der ikke gøres meget ud af livet i partiforeningerne. Ikke mindst er det påfaldende, at det kommunalpolitiske arbejde stort set er negligeret; uden tvivl har det optaget medlemmer og partiets vælgere meget, både i hovedstaden og ikke mindst i provinsbyerne.

Til gengæld gøres der meget ud af det parlamentariske arbejde. Her følges nøje enhver fraktionsdannelse, spaltning og individuelle fravigelser og ikke mindst i deres forhold til hovedbestyrelse og forretningsudvalg. I nogle tilfælde mere end rimeligt er, fordi disse forhold manifesterede sig mindre, når det kom til afstemning i Folketinget. Her ville det have været nyttigt, om det havde været muligt at sammenligne med fraktionsdannelser i andre partier. De var der, men trådte ikke i samme grad frem for offentligheden.

Læsningen belastes stærkt af det store væld af personnavne, uden at der siges noget om personerne bag navnene (register mangler tilmed). Fremstillingsteknisk skulle det nok have været

muligt at danne grupper uden personnavne, og det ville have givet mere sammenhæng i teksten.

Der er tre personer, der træder frem i første række: Aksel Larsen, Morten Lange og Gert Petersen. Samles de spredte enkeltheder om dem, gives gode bidrag til belysning af deres betydning for partiet. Ud over de tre træder Poul Dam og ikke mindst Kai Moltke frem som hovedaktører, men Moltke dog ikke som en aktør, der betød noget for partiets trivsel.

Vagn Dybdahl

Henning Nielsen: *Karl Skytte – fynboen på folkestyrets fornemste embede.* (Odense Universitetsforlag, 1996). 216 s., 225 kr.

Bogens undertitel skyder Skyttes tid som Folketingets formand 1968-78 frem som det centrale i hans politiske liv. Det er rigtigt, at det var på denne post, han blev kendt i den store del af befolkningen, også fordi det var i den periode, Folketingets arbejde blev kendt gennem TV-transmissionerne; før den tid var folketingsformanden ikke nogen iøjnefaldende figur i det politiske liv. Den side (30 sider!) af Skyttes politiske indsats indtager da også kun en mindre del af bogen.

Det er en god og solid fremstilling, skrevet i nøgtern stil. Den bygger på et stort arkivmateriale, ikke alene fra Skyttes eget arkiv, men også andre politikeres privatarkiver, ikke mindst Hilmar Baunsgaards, og organisationsarkiver; dertil kommer tidsskrifter og aviser. Nu kan der vistnok ikke siges mere om Skytte, og det er der heller ikke behov for.

Nyt er gode afsnit om Skyttes ungdom og om livet som privatmand, før han i 1947 kom i Folketinget. Der er også gode oplysninger, der viser, hvordan forholdet kunne være, når man gen-

nem mange år arbejdede sig frem til et folketingsmandat; vi har ikke for meget, der velfunderet viser det politiske liv uden for Christiansborg. Når det til gengæld drejer sig om tiden som folketingsmedlem og minister, da er der ikke meget nyt i forhold til Helge Larsens fortræffelige og store biografi i *Dansk biografisk leksikon* og Tage Kaarsteds forskellige fremstillinger af tidens politik, specielt i *De danske ministerier 1953-72* (1992), selv om der naturligt nok er flere enkeltheder i Henning Niensens bog. Det store spørgsmål i samtiden og i eftertiden var forholdet mellem Baunsgaard og Skytte, og her kommer Henning Nielsen med sit selvstændige bidrag. Mens Kaarsted stærkt understreger modsætningen mellem de to radikale ledere, nedtones det stærkt hos Henning Nielsen, og han søger ud fra især Baunsgaards papirer at fremstille modsætningerne som noget rent ydre, selv om han er åben for forskellen i grundholdningen mellem Skyttes socialt betonedede livsindstilling og Baunsgaards nyliberale grundsyn. Det synes, som om Baunsgaards reelle politiske handlinger taler til fordel for Kaarsteds vurdering, mens Henning Nielsen i for høj grad lægger vægt på Baunsgaards udadrettede honnørsord over for Skytte.

Vagn Dybdahl

Nye grænser. Den danske udenrigstjeneste 1970-1995. (Udenrigsministeriet, 1995). 232 s.

I 25 året for Udenrigsministeriets udsendelse af tobindsværket *Den danske udenrigstjeneste 1770-1970* besluttede samme etat at fejre sit 225 års jubilæum med endnu en publikation. I den forbindelse blev fem tidligere direktører og departementschefer samt to 'menige' medarbejdere bedt om at give deres vurdering af ændringerne i ministeriets arbejdsvilkår og arbejdsområder de sene-

ste 25 år. Det er der kommet en ret interessant publikation ud af.

De fem tidligere direktører og departementschefer har løst opgaven ved at lave en art resortopdeling mellem sig, således at Jens Christensen skriver om markedsproblematikken i dansk udenrigspolitik, Niels Ersbøll om forholdet til EF, Poul Fischer om forholdet København-Paris-Bonn, Eigil Jørgensen om sikkerhedspolitikken og Otto Møller om ministeriets interne strukturudvikling. Emnerne er særdeles relevante og velvalgte, selv om man naturligvis savner et særligt fokus på udviklings- eller tredjeverdensproblematikken, der jo netop i denne periode for alvor trænger sig på som et væsentligt område i udenrigspolitikken. Det redegøres der udmærket for flere steder i bogen, bl.a. i (den nu forhenværende) direktør Henrik Wøhlks indledning. Her fremhæves således, hvordan regionalprincippet med omorganiseringen af Udenrigsministeriet i 1991 for første gang er blevet gjort til det strukturerende hovedprincip ved organiseringen af ministeriets arbejdsfunktioner med udviklingspolitikken placeret i den såkaldte Sydgruppe, mens NATO, EU m.m. hører hjemme i Nordgruppen. På den anden side afspejler bogens Nord-fokus givetvis ganske nøjagtigt den prioritering af udenrigspolitikken, som har været fremherskende i ministeriet. Den 'tunge' udenrigspolitik, den, der bruges flest ressourcer på, og den, der skabes karriere på baggrund af, hører hjemme i Nordgruppen.

Når man har valgt at følge den store publikation fra 200 års jubilæet op med endnu en publikation, der behandler udviklingen de seneste 25 år, hænger det tydeligvis sammen med, at ministeriet har opfattet perioden 1970-1995 som særdeles turbulent og tilpasningskrævende. Med rette. Forholdet belyses på spændende vis i Otto Møllers bidrag,